

Ruski lan, katerega sem za poskušnjo na šolski vrt vsejal, se je prav dobro obnesel. To je jako razvidno iz stebel, katere v prilogi sl. družbi na ogled pošiljam. Tri stebila, katera so nekoliko debelejša, so rastla na črni in debeli, in druga tri, katera so rastla na plitvi peščeni zemlji, so bolj tanka. Pošljem pa tudi nekaj stebel domačega lanu, da sl. kmetijska družba lahko razvidi, kako se napredku kmetijstva s tem pomaga, da se ljudstvu seme ruskega lanu priskrbi. Pivčani mi trdijo, da kaj takega še niso videli. Nadjam se, da bo sl. kmetijska družba drugo leto zopet blagovolila semena ruskega lanu nam priskrbeti. Kakor se sliši, se bo drugo leto od tukaj veliko kmetovalcev (Pivčanov), kateri dozda ruskega lanu še niso poznali, za seme oglasilo. Kakošno bode predivo v premeri z domačim, bodem tudi v svojem času sporočil. *)

Št. Peter 22. julija 1880.

Mihael Kalan,
učitelj in odbornik glavne županije.

Vabilo k udeležitvi pri vrtnarski razstavi v Gradcu.

Graško vrtnarsko društvo je tudi odboru kmetijske družbe kranjske poslalo prošnjo, naj razglasi našim sadjerejcem, kmetovalcem in vrtnarjem vabilo k udeležbi vrtnarske razstave, ki bode združena z občno kmetijsko razstavo.

Naj našim kmetovalcem in sadjerejcem naznanimo posebno to-le: Štajarsko vrtnarsko društvo je sklenilo prirediti še posebno razstavo krompirja ter vabi vse pridelovalce krompirja, naj se nje udeležijo. Odprla se bo dne 23. septembra. Oglasila po formularu, ki ga je dobil tudi odbor naše družbe, naj se pošljejo do 1. avgusta, da bo mogoče s prostorom razpolagati. Opominimo pa, da ne gre veliko krompirja razstaviti, ampak le toliko, da se najboljše sorte spoznajo in se pridelovalci in kupci podučijo. Zato sprejemajo se na razstavo le takošne krompirjeve sorte, ki imajo eno ali več izmed sledečih lastnosti: 1. fini krompir za salato; 2. najfiniši namizni krompir; prvo je dober okus, drugo še le rodovitnost; 3. dober namizni krompir, v prvi vrsti za kuhanje namenjen: a) moknat, b) ne moknat pa dobrega okusa, rodoviten, trpežen v zemlji in kleti ter da dober okus dolgo v sebi ohrani; 4. gospodarski krompir, za vse domače potrebe raben, dobrega okusa, vrolo roden, trd na njivi in trpežen v kleti; tudi krompir za žganjarje dobi v razstavi prostora; 5. krmenski krompir, ogromni pridelki, velika trpežnost na njivi in v kleti, to je, da ne gnije lahko. Na okus se pri tem ne gleda veliko. Vse navedene lastnosti bodo na razstavi razvidne po napisih.

Razstava pitovnega (žlahnega) sadja. Naglašanje je do konca dne 31. julija. Dne 1. avgusta se bode prostor razdelil in potem se ne sprejemajo nobena naglasila več. Sadež na razstavo poslati zamorejo sadjerejci iz cele Avstrije, tedaj tudi iz ogerskih dežel. Naglašajo se po 2 vrstah: a) namizno sadje, b) gospodarsko in moštno sadje. V teh vrstah bodo potem jabelka, hruške, grozdje itd. razvrstene po legah, v katerih so rastle: a) iz planin, b) iz južnih krajev (Gradec velja kot središče), iz severnih krajev. Tiskane

*) Hvala za poročilo! Razloček med ruskim in domačim lanom je res tako očiten, da ruski zasluži obilo sejan biti. Dobro došlo bode kmetijski družbi tudi poročilo o predivu. Prošnja o vodnjaški zadevi se je priporočila sl. ministerstvu.

Po naročilu sl. odbora
Vred.

blankete bodo se naposled še razstavljalcem izročile, da sami zapišejo imena in druge podučivne znamenitosti svojih pridelkov.

Šolske stvari.

Letošnja šolska letina

Šolske počitnice so nastopile in na svitlo dana poročila kažejo nam stan šolstva preteklo leto. Naj po poročilih, ki so nam došla, povemo kaj malega.

„Jahresbericht des k. k. Obergymnasiums zu Laibach“ pričenja se z obširnimi člankom gosp. prof. Voduška, ki ima naslov „Beiträge zur praktischen Astronomie“ in nam kaže pisatelja strokovnjaka v zvezdoslovju. Učilo je letos na tej gimnaziji, kateri vodja je šolski svetnik gosp. Jak. Smolej, 19 profesorjev, 2 suplenta in en učiteljski kandidat. Kar se tiče slovenščine, omeniti je, da se je v I. b. razredu, razen geografije in matematike, vse učilo slovenski, — v II. b. razredu učila se je nemščina in v 2. polletji tudi naravoslovje nemški, — v III. b. razredu bilo je razen veronauka in slovenščine vse nemški in ravno tako tudi v IV. b. razredu. V zgornji gimnaziji učila se je le slovenščina slovenski, vse drugo nemški. Slovenščina bila je obligatna v slovenskih paralelkah in za tiste učence, ki so iz slovenskih paralelek prestopili v višjo gimnazijo; za učence, kateri so vstopili v I. a. razred, bila je slovenščina le fakultativna, če je bila tudi njihova materinščina. — Učencev je letos v tej gimnaziji bilo v začetku 625, koncem leta 571, tedaj 69 dijakov več od lani; zato so v prvih 3 razredih spodnje gimnazije bile paralele. Kranjcev je bilo 511, izmed teh 129 Ljubljancev, iz drugih cisalajtanskih dežel 55, — iz Transaljanije 9 in 2 iz ptujih dežel. Materinščina je 434 dijakom bila slovenščina, 131 pa nemščina; materinščina 12 dijakom bili so drugi jeziki. Posebno bogata je ljubljanska gimnazija na štipendijah, kajti štipendistov bilo je 104, ki so uživali štipendij v znesku 7454 gold. 11 krajc. — Profesorji višje gimnazije so na obrtnijski napredovalni šoli podučevali 142 učencev.

„Programm des k. k. Obergymnasiums in Rudolfs-wert.“ To poročilo prinaša na čelu slovenski spis prof. Franca Brežnika: „O Sokratovi metodi s posebnim ozirom na Platonovega Menona in o pojmu“; s tem člankom hoče profesor Brežnik dokazati, kako se dá Sokratova epagogična ali induktorična metoda sploh uporabiti, da se prispe do najvažnejših točk v pojmoslovju. Ena prvih nalog gimnazijalnega poduka je, da se mišljenje izuri in okrepi, razum razbistri in ojači, v obče da se vzbudi in utrdi samostalno duševno delovanje. — Učilo je na tej gimnaziji, kateri vodja je Jan. Fischer, 14 profesorjev, med katerimi 4 očetje reda sv. Frančiška. — Učencev je štela koncem leta 175; od teh je 154 Slavjanov in 11 Nemcev po materinščini. Štipendistov je tukaj bilo le 13. Slovenščina se je kot obligaten predmet učila v vseh 8 razredih, in sicer v spodnji gimnaziji po 3 uri, v zgornji pa 2 uri na teden. Veronauk učil se je na spodnji gimnaziji slovenski, na zgornji gimnaziji nemški po 2 uri na teden. Sto gimnazijo je tudi bila zvezana obrtnijska šola, na kateri podučuje 6 gimnazijskih učiteljev. Obiskavalo je to šolo koncem leta 44 rokodelskih učencev.

Hvalevredno je, da v obeh teh gimnazijskih poročilih nahajamo tudi vprašanja, ki so jih dobili osmošolci pri maturi, da vidijo njihovi nasledniki, kakošna vprašanja jih čakajo, ko pridejo do mature.

Radovedni smo, koliko več pravic bode prihodnje leto dobila slovenščina na naših gimnazijah.